

1. A mellékelt irodalom információtartalmának felhasználásával mutassa be a gazdasági rendszerek típusait, jellemzőit! Mutassa be továbbá a mellékelt irodalom fontosabb megállapításait, fejtse ki a témával kapcsolatos saját véleményét!

Információtartalom vázlata

- a, A gazdasági rendszerek fogalma
- b, A központosított gazdaság jellemzői
- c, A piacgazdaság jellemzői
- d, A vegyes gazdaság jellemzői

a, Gazdasági rendszerek:

A **gazdaság** vagy **gazdasági rendszer** a szükségletek kielégítésére alkalmas javak és szolgáltatások előállításának, szétosztásának és fogyasztásának mechanizmusát jelenti egy adott társadalomban.

A gazdasági rendszer emberekből, háztartásokból, intézményekből és ezek kapcsolataiból tevődik össze. A gazdaság problémájára (a források szűkösségére és elosztására) a különböző gazdasági rendszerek különböző válaszokat adnak abban a tekintetben, hogy milyen javakat hogyan és kik állítsanak elő.

A gazdasági rendszer tanulmányozásával a közgazdaságtan foglalkozik.

A gazdasági szereplők

:

A gazdasági szereplők olyan önálló egységek, amelyek képesek eszközöket birtokolni, gazdasági tevékenységet végezni, más egységekkel ügyleteket kötni, kötelezettséget vállalni, mindezekről könyvviteli elszámolást vezetni.

Az egyes gazdasági szereplők az alábbiak:

háztartások,

vállalatok,

non-profit szervezetek

állam,

külföld.

1) A háztartások természetes személyekből állnak, alapvetően fogyasztó gazdaságok, de termelhetnek is (pl. munkaerőt, vagy a konyhakertben saját célra zöldséget, gyümölcsöt, stb.). A háztartások egyszerre jelentenek létközösséget, jövedelemközösséget, fogyasztóközösséget és vagyonközösséget.

2) A vállalatok célja a profit, s ennek érdekében termelnek javakat, illetve végeznek szolgáltató tevékenységet.

3) A non-profit szervezetek úgy elégítenek ki társadalmi igényeket, hogy nem a profitszerzés a fő céljuk.

4) Az állam szervezi, irányítja a gazdaságot, a gazdaság „játékszabályait” jogszabályokban rögzíti és gondoskodik állami szervein (bíróságok, hatóságok) keresztül azok betartásáról. Mint a nemzetgazdaságon belül a legnagyobb jövedelemtulajdonos, képes hatni a nemzetgazdasági folyamatokra, elsősorban a költségvetési és a monetáris politika eszközein keresztül.

5) A külföld olyan önálló gazdasági egységeket foglal magában, amelyek belföldi gazdasági egységekkel állnak kapcsolatban.

b, A központosított gazdaság jellemzői:

A termelési eszközök egy központi szervezet, rendszerint az állam tulajdonában vannak.

A gazdasági szereplők (vállalatok, háztartások) nem rendelkezhetnek szabadon a rendelkezésükre álló gazdasági erőforrásokkal

Az állam méri fel a szükségleteket és rendelkezésre álló termelési tényezőket

A gazdálkodás alapkérdéseiben is – mit, hogyan, kinek – az állam dönt.

A termelés irányítását az állam a vállalatok és a háztartások közvetlen utasításával végzi, a vállalatok és a háztartások csak a központi akarat végrehajtói.

A gazdasági szereplők meghatározó gazdasági kapcsolatait az állam teremti meg. Az állam jelöli ki a vállalatok számára vevőket és az erőforrások szállítóit.

C, A piacgazdaság jellemzői:

A termelési eszközök magántulajdonban vannak.

A termelők és a fogyasztók szabadon döntenek a rendelkezésükre álló javak felhasználásáról. A gazdasági szereplők egymástól elkülönülten, a maguk hasznára gazdálkodnak

A termelők és a fogyasztók a piacon kerülnek kapcsolatba egymással. A fogyasztók igényeit a kereslet testesíti meg, a termelés és a szükséglet arányairól az árak tájékoztatják a termelőket, a termelést tehát a piac hozza összhangba a szükségletekkel.

Az erőforrások elosztása a piaci folyamatokban, a termelési tényezők tulajdonosai és vásárlói közötti egyéni alkufolyamatok eredményeképpen valósul meg.

A piaci szereplők önként, az önérdekeik érvényesítésére törekedve, a kölcsönös előnyök reményében létesítenek egymással piaci kapcsolatokat.

D, A vegyes gazdaság jellemzői:

A modern vegyes gazdaság alapvetően piacgazdaság.

A piaci folyamatokat állami koordináció egészíti ki.

Az állami gazdasági szerepvállalás célja: a jólét, a szabadság, és a biztonság megteremtése és megőrzése.

Az állami szabályzásra azért van szükség, mert a piac és a profitérdek nem biztosítja minden fontos nemzetgazdasági ág kiegyensúlyozott fejlődését.